

Turun yliopisto
University of Turku

PROFESSORILUENTO

Professori Johanna Niemi

Prosessioikeus

Oikeustieteellinen tiedekunta

16.4.2014

Professori Johanna Niemi pitää professoriluentonsa Turun akatemiatalon juhlasalissa 16. huhtikuuta 2014 klo 18 aiheesta

”Prosessioikeus ja metodin haaste”.

Kutsun kunnioittavasti luento kuulemaan yliopiston opettajat, työntekijät ja opiskelijat sekä muut tieteen harjoittajat, ystävät ja suosijat.

Jukka Mähönen
Oikeustieteellisen tiedekunnan
dekaani

Oikeustieteellisessä tiedekunnassa oli haettavana prosessioikeuden professorin tehtävä 7.6.2012 päättynein hakuajoin. Määräajassa tehtävää hakivat OTT Laura Ervo, OTT Tuomas Hupli, OTT Heidi Lindfors, OTT Johanna Niemi, OTT Antti Tapanila (peruutti hakemuksensa), OTT Klaus Viitanen ja OTT Mikko Vuorenpää.

Dekaani asetti 10.8.2012 valmisteluryhmän valmistelemaan tehtävän täyttämistä. Hakijoiden kelpoisuudesta ja ansioista lausunnon antavina ja dekaanin nimeäminä asiantuntijoina toimivat professori Tuula Linna (Lapin yliopisto), professori Matti Tolvanen (Itä-Suomen yliopisto) ja professori emeritus Juha Lappalainen (Helsingin yliopisto).

Kärkihakijoiksi valitut hakijat, Laura Ervo, Tuomas Hupli ja Johanna Niemi antoivat kukin opetusnäytteen. Valmisteluryhmän apuna hakijoiden opetustaidon arvioinnissa toimi tiedekunnan opetustaitotoimikunta, joka antoi lausunnon Ervon, Huplin ja Niemen opetusansioista opetusnäytteen ja hakemusasiakirjojen perusteella. Valmisteluryhmä haastatteli Ervon, Huplin ja Niemen.

Tiedekunnan johtokunta esitti 21.5.2013 valmisteluryhmän perustellun ehdotuksen mukaisesti rehtorille, että prosessioikeuden professorin tehtävään otetaan OTT Johanna Niemi.

Turun yliopiston rehtori päätti 23.7.2013, että OTT Johanna Niemi otetaan 1.1.2014 lukien prosessioikeuden professorin toistaiseksi voimassa olevaan työsopimussuhteiseen tehtävään.

Professori Niemi on antanut elämänvaiheistaan ja toiminnastaan seuraavat tiedot:

JOHANNA NIEMI (aik. Niemi-Kiesiläinen) on syntynyt 23.11.1957 ja kirjoittanut ylioppilaaksi 1976 Helsingin suomalaisesta yhteiskoulusta. Hän valmistui oikeustieteen kandidaatiksi 1982, lisensiaatiksi 1988 ja tohtoriksi 1995 Helsingin yliopistosta ja sai varatuomarin arvon 1984. Prosessioikeuden dosentiksi hänet nimitettiin 1996 Helsingin ja 2008 Lapin yliopistoon. Hänet nimitettiin Upsalan yliopiston kunniatohtoriksi 2010 ja Lundin yliopiston vierailevaksi professoriksi 2009–2012.

Johanna Niemi on aikaisemmin työskennellyt Helsingin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa eri tehtävissä, viimeksi oikeuden ja sukupuolen tutkimuksen professorina. Vuosina 1997–98 hän oli Fulbright-tutkijana University of Wisconsinissa, Madisonissa. Hänet nimitettiin 2004 Uumajan yliopiston oikeustieteen professoriksi. Hän työskenteli Oikeuspoliittisessa tutkimuslaitoksessa 2007–2009.

Niemen tutkimustyön kohteena ovat olleet ylivelkaantumistilanteiden sääntely, oikeudenkäyntimenettely ja sukupuolistunut väkivalta. Hänen väitöskirjansa koski oikeudellisia menettelyitä, velkajärjestelyä ja kuluttajakonkurssia, joilla voidaan helpottaa vakavasti ylivelkaantuneiden henkilöiden tilanteita. Hän on edelleen mukana alan eurooppalaisissa tutkimushankkeissa ja kansainvälisissä tutkijaverkostoissa.

Vuosina 1998–2004 hän johti kahta tutkimushanketta, joissa analysoitiin sukupuolittuneen väkivallan tulkintoja oikeuden neutraalissa kielenkäytössä. Hänen tutkimuksensa Rikosprosessi ja parisuhdeväkivalta ilmestyi vuonna 2004. Sukupuolittuneen väkivallan tutkimus on johtanut hänet myös rikosoikeuden ongelmien pariin, erityisesti seksuaalirikosten tutkijana ja asiantuntijana. Viimeksi hän on johtanut seksinostokiellon arviointia oikeusministeriön toimeksiannosta.

Hän on tutkinut prosessioikeutta monipuolisesti, mutta hänen erityisenä kiinnostuksen kohteenaan ovat esitutkinta ja pakkokeinot. Ihmisoikeudet ovat jo opiskeluajoista lähtien olleet innoittajia hänen tutkimustyössään.

Julkaisuja on kertynyt noin 170, suomen, ruotsin ja englannin kielillä.

Niemi on toiminut useissa tieteellisissä asiantuntijatehtävissä, mm. Upsalan ja Örebron yliopistojen tutkimuksen arviointi, sekä lainsäädäntökysymyksissä. Hän on EU:n perusoikeusviraston tieteellisen neuvottelukunnan jäsen.

Hän on saanut Pykälä ry:n parhaan opettajan palkinnon vuonna 2000 ja toiminut opetusvaradekaanina. Hän on ohjannut kuusi väitöskirjaa Helsingin ja Uumajan yliopistoihin ja johtaa tällä hetkellä kahta Suomen Akatemian rahoittamaa tutkimushanketta, joissa tarkastellaan sukupuolistuneen väkivallan ja tasa-arvon kysymyksiä.

Monipuolinen tutkimustyö on johtanut oikeustieteen metodologisten kysymysten pohdintaan. Yhteiskuntatieteiden ja kulttuurin tutkimuksen teorioilla ja metodeilla on paljon annettavaa oikeustieteelle. Oikeuden ymmärtäminen yhteiskunnalliseksi diskurssiksi syventää käsitystämme lain voimasta ja sen taustalla olevista oletuksista.

Johannan motto:

On parempi sytyttää kynttilä kuin valittaa maailman pimeyttä.